

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Liber X. De Humana foelicitate disserendum proponitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

STEPHANI THEVPOLI,

BENEDICTI F. PA-

TRITII VENETI,

ACADEMICARVM

Contemplationum,

LIBER X.

De Humana felicitàte differendum proponitur.

CAP. I.

QVONIAM finis, cui inservire, o-
pemque ferre debet humana cō-
templatio, est Homo; ac ob id so-
lūm vigilandum, laborandumque
nobis est pro scientiarum acqui-
sitione; vt nosmetipfos à corporea labe purge-
mus, & pro facultate perficiamus; ac insuper,
quoniam hominis perfectio, & scopus nobis
in hoc vitæ cursu propositus, Fœlicitas est: iu-
re in fine mearum Platoniarum contempla-
tionum, de Homine, vt de fine cui; de Fœlici-
tate, vt de scopo postremo, in quo solo cumu-
latè requiescimus, mihi differendū proposui.
Natura in formando homine, de nulla alia re
magis sollicita fuisse visa est, quàm, vt ad sub-

liment hanc perfectionem eum redderet aptissimum: propterea, præter animi facultates, ei pro origine dedit admirationem; pro medio, animi habitus: pro fine, ei felicitatem proposuit. Habilitas ad admirationem, est hominis affectio origine prima: facilitas ad capessendas disciplinas, est proprietas origine secunda: facultas ad assequendam felicitatem, est proprietas origine postrema; perfectione vero, & intentione præcipua: in quo ternario numero, vniuersa hominis perfectio posita est. Et quoniam de attinentibus ad duas præcedentes proprietates, satis superque in præcedentibus sum loquutus; superest solum, vt de animi habitibus, tanquam de proxima ad felicitatem dispositione, loquar; ac demum immensam humanæ felicitatis amplitudinem quam breuissimè perstringam:

De Animi habitibus.

CAP. II.

Quemadmodum ad nostrum corpus se habet sanitas, & pulchritudo; ita ad animam se habere putandum est virtutes in more positas, & scientiam: vt corpus per naturam præsertim formosum est, & bene valet; ita anima, ex sui natura, virtutibus, & scientiis est decorata: Demum, vt ars, & humana industria, conducunt ad sanitatem recuperandam, ad illustrandamque formam; ita disciplina, & studium, apprimè necessaria sunt

sunt pro scientia è tenebris in lucem reuocanda, virtuteque comparanda: quam vt anima assequatur, nil extrinsecus recipere debet, sed solum eget purgatione à corporea labe; non secus ac aurum, vt fulgeat, solum debet à terrena sorde secerni. Hinc euenit, quòd virtus omnis purgare dicitur; & omnis anima purgata, virtutibus, & scientiis, tanquam splendore proprio, est honestata. Dicitur tamen anima habitus recipere; quoniam habitus ad duo referri possunt: vel ad essentiam animæ, eiusque rationes; & sic firmi, permanentes, animæque manenti cœterni sunt; vel possunt referri ad hominem anima præditum, & ad notiones, quæ per externas excitationes à sensibilibus factas promuntur; in qua consideratione acquiri studio, & disciplina dicuntur: addeò, vt tunc dicamur habitum præditi, dum (repulsa nube, solutaque caligine; qua anima ob nexum cum corpore obducta, & circumfusa erat) anima in se conuersa, rationes, vel ideas conspiciere valet; & ita est affecta, vt non facile amplius, vel à corporis illecebris decipiatur, vel à nubibus eius offundatur. Ex quo constat, pro habitus adeptione nil denuo in anima recipi, sed solum aliena repelli. Et quemadmodum supra crassam ignorantiam considerabantur tres cognitionis gradus; vnus opinionis rerum fluxilium; alter animaduersionis, quòd ea non sit scientia; postremus adeptionis veræ intelligentiæ, & scientiæ: ita quot

que in habitibus animæ hi tres gradus inveniuntur. Nam consideratur primò habitus opinionis, qui exoptat conseruationem phantasmatum rerum sensibilium in memoria: consideratur secundò habitus, & constantia in eo iudicio: quòd sensibilia non sint res veræ, sed vimbæ; qui est habitus, supra phantasiam eleuatus: demum consideratur habitus supremus in reditu animæ in se, & cõtactũ idearum; qui phantasmatum ope minimè eget, nisi pro origine conuersionis animæ in seipsam. Ex qua explicatione primò colligimus, quomodo anima per scientiam fiat omnia: nam ea, vt nobis iuncta; primò est penitus in potentia, & nihil actu; mox fit omnia per rationes omnium sibi insertas; adeò, vt ea, ex se, semper sit omnia: vt nobis iuncta, modò sit potestate, modò actu, modò nihil, modò omnia; absque eò, quòd aliquid extrinsecus in se recipiat. Patet insuper, quid verè sit intellectus agens, & possibilis: nã duplex in nobis consideratur intellectus agens, duplexque possibilis; quatenus duplex potest fieri comparatio: vna inter animam in se manentem, & à se recedentem, siue progredientem; in qua comparatione anima progrediens, nancupatur intellectus possibilis; in se manens, dicitur agens. altera comparatio fit inter animam, & mentem, quatenus anima à mente perficitur; in qua comparatione anima est intellectus possibilis, mens vero agens. Quæ omnia longè secus per principia, & fundamenta.

damēta Peripatetica explicanda sunt, vt satis constat.

*An anima iuncta corpori, valeat per Ideas
intelligere.*

CAP. III.

DAlet proculdubio homo, per rationes animæ insertas, de rebus rectam habere opinionem; & ideo opinio ita dicitur esse hominis propria, vt intelligentia Deorum. At, num valeat anima corpori iuncta, ad ideas eleuari, & per eas intelligere; non leuis est dubitatio. Non enim apparet; quomodo anima adeo depressa, adeo terrena inole grauata, valeat ad superna idearum lucem extolli, cum eis que coniungi. Insuper non apparet; quomodo iuncta corpori, sine virtute imaginandi intelligere valeat. Vulgata est Peripateticorum sententia, oportere intelligentem phantasmata speculari: in nexu autem animæ cum mente, & ideis, anima imaginationis ope non amplius vitur: non itaque apparet, animam iunctam corpori per ideas posse intelligere. Attamen si ad Platonis verba, & sententias conuertimur; asserendum est; hominem posse quidem, sed cum difficultate, & raro per ideas intelligere. Hoc affirmat Plato in Timæo inquit; Veræ opinionis virum quemlibet esse participem; intelligentiæ verò, Deos quidem omnes, homines verò paucos, &c. at intelligētia ea est, quæ ad ideas anle

mam eleuat. Præterea, id ipsum in quinto, & in sexto dialogis de Repub. confirmavit; dum in homine, nedum opinionem, verum etiam intelligetiam consideravit. Præterea, id ipsum ex eo lucidius colligitur; quia Plato affirmavit hominem in hac quoque vita posse esse felicem; quamvis id eueniat valde raro, & magna cum difficultate: felicitas nobis non conuenit sine nexu cum ideis. Præterea, ratione quoque eandem sententiam confirmare valemus: cum enim anima à mente pendeat, & in hoc corpore sæpe soluta viuat, despiciens cuncta ad corpus pertinentia; putandum est in ea libertate, cum suo principio, suaque perfectione coniungi; quod nobis ostendunt vaticinia diuinationesque per somnia. Hinc dicunt Platonici, virtutes morales nos liberare à vehementia perturbationum; contemplatrices verò ab imaginatione, & sensibus. Hinc quoque ratio colligitur, cur scientiæ dicantur aquæ viuæ; quibus insperæ alæ animæ, plumas per lapsum eius decidas, vel fractas reficiunt, ac in integrum restituunt. Alæ enim sunt facultates animæ, ad superna ducentes. Plumæ sunt; tum naturales instinctus ad bonum, & verum; tum rationes ei insertæ: quæ decidunt, vel franguntur in descensu ad corpus, & coniunctione cū eo; reficiuntur autem per scientias, quasi per viuas aquas, ex idearum, rationumque fontibus manantes, vitamque animæ restituentes. Cum itaque scientiæ sint aquæ viuæ, alas refi-
 cientes:

cientes; iure nos ad ideas eleuant, & cum eis animam neſtunt. Propterea non iniuria Plato in Phædro alas animi augeri aſſeruit illis omnibus, quæ ad ſuperna nos eleuant; vt Pulchritudine, Sapientia, & ſimilibus: & conueniente metaphora in eodem dialogo conſiderauit currum vitarum animæ, Aurigam eius, equos ducentes, calcaria; & demum cuncta conferentia ad animæ eleuationem, eiusque nexum cum mente, & ideis. Simplicius in tertium de anima rectè dixit, animam nonnunquam viuere vitam ſeparatam, quamuis ſit iuncta corpori: quod verum eſt ex ſententia Platonis, at ex ſententia Ariſtot. nequaquam: nunquam enim anima, iuxta Ariſtotelem, ſiue imaginatione operatur; verùm ſemper habet imaginationem antecedentem: at ex ſententia Platonis ſecùs ſe habet. Ratio diuerſitatis eſt: quoniam, ex ſententia Ariſtotelis, noſtra ſcientia penitus pèdet ex phantaſmatibus: ex opinione verò Platonis, phantaſmata ſolùm excitant; at propriè ſumpta intelligibilia, ſeruantur in ſubſtantia animæ, & mentis. Hinc pendet, quòd Plato, & Ariſtoteles, in alio diſſentire coguntur; ſi ſeruare volunt initia, & fundamenta ſua: Nam ex ſententia Ariſt. intellectus non ſeruat; ſed deſinente actu intelligendi, ſolùm ſeruantur phantaſmata ad imaginationem pertinentia: At ex opinione Platonis; in virtute imaginandi, ſeruantur phantaſmata; in anima rationali, rationes; in men-

te ideæ per quas mens sine anime, & anima sine virtute imaginandi, intelligere valent.

De Hominis felicitate. CAP. IV.

Homo, qui inter animalia solus mundi civis nuncupari meretur; cum solus sit rationis, & mentis particeps, natus præesse aliis; quoniam à cœlo descendit in terras, etiam à terris debet censerī aptus eleuari in cœlum: facilis est quidem ei descensus, ascensus verò difficilis; non ita tamen, vt studio, & sollicitudine difficultatem superare non valeat: in quo ascensu putandum est, esse positum summum bonum eius. Id ipsum ex eo patet; quoniam conspiciamus omnes homines interna quadam animi commotione felicitatem expetere, & quærere: ne autem illa naturalis propensio sit inanis, putandum est paratam eis esse felicitatem; in qua, tanquam in postremo fine requiescât. Et præsertim; quia si secus esset, noster appetitus inaniter in infinitum progrediretur, nec finē ullū adinuenire posset. Præterea, id ipsum confirmatur; quia anima rationalis, affinitatis nexu, cum diuinis est iuncta; ideo diuinarum conditionum debet esse particeps: conditio autem, ac veluti affectio diuinorum, felicitas est. Fateamur itaque natum esse hominem assequi felicitatem: de qua variæ Philosophorū fuere opiniones. Nam quicumque hanc solam mortalem nouere vitam, & ad futuræ notitiæ eleuari non potuerūt; in hac sola hominū conuenire

uenire foelicitatem existimarunt: & quorum numero fuerunt Peripatetici; qui, vt in futuræ vitæ cognitione, ita in foelicitatis explicatione summo opere sunt hallucinati. Quicumque verò futuram nouere vitam, vt nostri Theologi, & cum eis Plato, rectè asseruerunt, vitam hanc esse, veluti viam ad aliam; & in hac vita, vel nobis foelicitatem non conuenire, vel conuenire valde tenuem, & paucis; adeò, vt potiùs dispositio ad foelicitatem, quàm vera foelicitas, homini sub orbe lunæ collocatò conueniat; adeò, vt, ratione quoq; huius, homo iudicari debeat ludus Deorum. Vt autem hæc veritas clarior appareat; quid sit foelicitas, perpédamus. Afferere, quòd summum hominis bonum, eiusque foelicitas sit virtus, vt aiunt Stoici, falsum est. Nam virtus est purificatio animi; & propterea est dispositio ad foelicitatem, non foelicitas. Pariter non videtur esse dicendum cum Aristotele, quòd foelicitas sit actio virtuti consentanea; quoniam actio est accidès, quod non valet esse postrema perfectio substantiæ; insuper, omnis actio est gratia boni, respicit finem, perducitque ad aliud; ideo non ea finis est, sed potiùs medium, per quod finem attingimus. Propterea putandum est, foelicitatem esse positam in summi boni fruitione, postremi finis consecutione, nexuque cum eo; & iure quidem: nam foelicitas, & summum bonum, in idem veniunt; summum bonum est auctor, & finis omnium; in eius itaque fruitio-

ne felicitatem esse positam, censendum est. Confirmatur; quoniam ab eo solo potest absolute pendere bene esse, à quo pendet esse: homo esse habet ab vniuersi opifice; ab eo itaque solo debet sperare bene esse. Colligamus itaque felicitatem non esse virtutem, non cumulum humanorum bonorum, non vitam naturæ consentaneam, non actionem probam; sed nexum cum primo principio, fruitionem eius, & conformationem humani animi cum eo, vt ei licet.

Qua via ad summum bonum eleuemur.

CAP. V.

Vulgata satis est sententia, eosdem esse gradus ascensus, & descensus; & sola ratione differre: cum itaque patuerit, per quos gradus anima à mundi opifice descēdat; etiā patere potest, per quos ascēdere valeat: descēdit anima post mentē, & ideas non participatas, ac participatas, recedēdo à se, ac ad vitas postremas declinādo; id eò, vt ascendat, debet ad se redire; & per rationes, ideas, & mentes medias, cū ipso vno, ipsoque bono coniungi. Finis postremus huius diuinæ conuersionis, & reditus, vnus est: ea verò, quæ ad hanc conuersionē nos excitāt, ac ad finē perducunt; non vnū, sed tria esse possunt; vt ex Phædro, & Phēdone colligitur: Nam Amor, Musica, & Philosophia, id efficere valēt; & ppter ea Mercurius, Venus, & Phēbus nostro ascen-

ascensui præesse dicuntur: Mercurius enim per rationes, Venus per amoré, Phæbus per Musicam eleuat animos ad sublimia. Iure etiam his tribus tribuitur munus cõuersionis; quoniam nos, vel per visum, vel per auditum, vel per rationé ad diuina excitamur, & inuitamur; visui, amor; auditui, musica; rationi, philosophia respondet. Insuper, tria sunt; quæ primò in intelligibili, mox in sensibili mundo refurgent: pulchritudo, quæ est ipsius boni splendor; ratio, siue proportio, cum rationum animæ, tum idearum inter se; in quibus essentialis numeri vigent, vt in earum explicatione declaratum fuit: demum essentia, & conditio rationum, & idearum: pulchritudo amorem parit; proportio excitat musicæ dilectionem; rationes, & ideæ, philosophiam formant. Ex his tribus conuersionis igniculis, philosophica est præcipua; & est talis, vt sine ea reliquæ consistere nequeant; ac suo fundaméto, & radicibus sint destitutæ. His conuersionis, ac eleuationis occasionibus valemus, & bene, & malè vti: quibus si malè vtimur, præcipites reddimur; si bene, in ipsum bonum eleuamur, in quo fœlicissimè quiescimus. Vt bene his vtamur, vt incolumes à mundi fluctibus euadamus, vt firmiùs, & tutiùs ad supèra eleuemur; duos consiliarios, duos duces, duas alas nobis parare debemus; Appetitionem boni, Desiderium veri: Appetitioni boni, respondet Prudentia; Desiderio veri, respondet Sapientia.

His purgati, & muniti, cum recessu à corporeis eleuamur ad supera, & incorporea: ad quam eleuationem parant nos virtutes morales; sapientia verò proximè iungit, quatenus sapientia est nexus rationum animæ cum ideis, mentis, idearumque contemplatio: & quoniam ideæ pro parente agnoscunt ipsum vnum, ipsumque bonum; ideo anima, dum iungitur cum ideis, cum ipso vno, ipsoque bono mirabili nexu complicatur: Et quoniam hæc omnia, vel non conueniunt animæ cum mortali corpore iunctæ, vel vix, & obscure valde conueniunt; ideo iure in Epinomide dixit Plato, paucos in hac vita, & eos obscure valde, posse dici beatos. Et hoc fortasse voluit denotare Solon, dum asseruit, neminem ante mortem posse dici beatum; quamuis Arist. in primo de moribus, longè secus eius sententiam explicauerit. Ex his patet, in multis Aristotelem ita à Platone dissentire, vt nullus cōcilio derelinquatur locus. Aristoteles ait fœlicitatem esse actionem probam; Plato hanc probam actionem iudicat esse, vel viam, vel medium ad fœlicitatem: Aristoteles duas homini tribuit fœlicitates, vnam ciuilem, alteram contemplatiuam; Plato has esse censet vias duas miro nexu coniunctas ad fœlicitatem vnam: Aristoteles in hac sola vita homini tribuit fœlicitatem, nunquam in alia; Plato è contra, in hac vmbra, in altera veram homini nouit fœlicitatem conuenire. Aristoteles itaque pro termino viam, pro essen-

tia vni.

tia umbram coluit: Plato verò ad terminum,
& essentiam, mentis aciem direxit.

Nonnulla ad felicitatem pertinentia.

CAP. VI.

OMO, qui felicitatis, & miserię est
capax, & in eius manibus est po-
situm ad vtramlibet progredi iu-
re in biuio collocatus esse dicitur:
& in eo boni Dæmonis virtus, ingenij conue-
niens dispositio, humanæ fortis splendor re-
fulget: dum, derelicta via obliqua, rectam eli-
git; neglectis tenebris, properat ad lucem; spre-
tis umbris, essentiam quærit, & magnificat. Et
quoniam felicitas sumpta pro scopo, & eius
essentia, est ipsum bonum; sumpta pro eo, &
proximè nos necit cum scopo, est sapientia, &
amor: iure, vt ad nos pertinet, & in ordine ad
ea, quæ in nobis felicitatem formant; primas
partes Plato in Philebo sapientiæ tribuit. Et
quoniam sapientia est eleuatio ad ideas, & con-
tactus earum; in quo cōtactu anima per men-
tem formatur, & ratio per ideas perficitur, &
cum primo principio necitur: iure felicitas
dicitur similitudo animæ cum Deo: nam in eo
nexu p̄ diuina formatur, vitamq; diuinā hau-
rit, & recipit: ideò, vt iure Deo simillima dica-
tur. Insuper, quia Mēs supra cælum est posita,
cū sit ab omni corpore soluta: Anima verò
cum motu, & corpore complicata: ideò iure
dicitur in Phædro, pertinētia ad mentē, supra
cælum esse collocata, & in loco supercœlesti:

animas verò, q̄ in cœlum eleuantur, vnà cum cœlo circunvolui; & solùm aurigæ caput, hoc est, mentem supra cœlum extolli. Ex nexu animæ cum primo principio, incomparabile confurgit gaudium; & iure quidem: nam ille nexus, est redivus animæ in dispositionem sibi per naturam, & electionem summo opere congruentem; redivus autem in suam naturam, optatiq; finis fruitio, gaudium saluberrimum parit. Et quoniam obiectum est immensum, & voluntas nil aliud quærebat, nec ad aliud tendebat, nisi ad illud; iure gaudium quoque est immensum, cum nullo dolore permixtum, vniuersam expetitionem cumulatissimè explens. Et quoniam gaudium pendet ex obiecti adeptione, nobis per sapientiam conueniente; ideò iure Plato in Philebo, secundas partes pro fœlicitatis constitutione tribuit gaudio. Ex his varia cognitu vtilia colligere valemus. Primum est, fœlicitatem nedum attinere ad facultatem animæ cognoscentem, verùm etiã ad appetentem: nam sapientia, ad facultatem intelligentem; gaudium, quo inde perfundimur, ad voluntatem pertinet: & id profectò iurè cõtingit; vt omnis animæ facultas perficiatur, optimaq; dispositione fruatur. Colligimus secundo, fœlicitatem eminentiori modo conuenire intellectui, quàm voluntati: quia fœlicitas magis in eo nexu posita est, qui nobis conuenit per sapientiam, quàm in gaudio inde confurgente: gaudium enim est affectio, &

comes felicitatis, non autem præcipua essentia eius. Propterea cum Scoto non sentio, qui ad voluntatem potius, quàm ad intellectum censuit pertinere felicitatem: Et Marsilius Ficinus, dum in suis epistolis oppositum asserit, & confirmat; manifestissimè aduersatur Platoni in Philebo, quem tamen pro facultate sectari nititur. Demum colligimus; quidnam sit ambrosia, & nectar; quibus refici, & saturari animæ equos, assentitur in Phædro. Nam in animæ nostræ eleuatione; primò cōsideratur nutritio, & accretio alarum animæ; hoc est, virium, & appetitionum eius: quæ nutritio, & accretio dicitur fieri pulchro, sapientia, & bono; quoniam animæ vires non vehementer ad superna conspirant; nisi, munere sapiētiae, bonum & pulchrū aliqua in parte nouerint. Post alarum accretionem, quæ in animæ descensu deciderant; sequitur eleuatio, adeptio, contactusque obiecti, & eminens quædam ab ipso animæ nostræ formatio; & hoc dicitur conuiuium animarum, quæ supra cælum eleuatur: in quo conuiuium animæ, quæ saturantur, amplius non esuriunt. Postremò equis, hoc est, facultatibus appetentibus, ambrosia, & nectar offertur: & primò Ambrosia, quasi cibus; qui est expletio appetitionis, per nexum animæ cum primò omnium principio: mox nectar, hoc est, gaudium inde consurgēs; qui est, quasi potus cibum contemperans, & dulcedine animam perfundens: qui cibus, & potus dicitur.

tur tribui equis, hoc est, facultatibus appetentibus; quoniam nutritio, & expletio ad facultatem appetentem propriè pertinent, vt etiã gaudium inde consurgens. Hæc primò, & propriè Diis conueniunt; qui supra cælum ad cõuiuium, & dapes tendere dicuntur: in propria tamen conditione, & gradu etiã conueniunt animis hominum; quamuis non ita, vt Dij, eleuentur sublimes. His metaphoris Plato eleganter, & doctè cuncta explicauit ad fœlicitatem, & ad gaudium eius comitem pertinētia; ita sublimia ingenia docuit; vulgaria verò demulsi, & oblectauit. Verùm cum post varios decursus, cum post descensum à primo rerum principio vsque ad postremam materiam, iam in principium primum reuersi sumus; in eoq; fœlicitatem, summum gaudium, finem què nostrum inuenerimus: conueniens esse duxi, vt Deo gratias agentes, in eo optimo fine, nostrorum laborum finem statuamus; & non sine gaudio, in eo immenso gaudio requiescamus.

Peroratio operis:

CAP. VII.

Atissimi sunt campi Platonice contemplationis, & à viris diuino potius, quàm humano ingenio præditis accuratè culti. Hos ego, qua potui, breuitate percurri; summa potius tangens fastigia rerum, quàm exactè cuncta perquirens:

Verfa-

Verſatus ſum præſertim in attinentibus ad
contemplationem. Ciuilia vero, in quibus A-
cademici ſummopere refulſerunt; ob tempo-
ris anguſtiam, & quoniam eminenter in ſa-
pientia, & contemplatione contineri iudi-
caui, ſilentij velo obuolui: ſpero tamen, ſi Di-
mihi ocium, viresque ſuppeditabunt; in alia
huius operis editione, & hæc limatiùs, & reli-
qua cumuſatiùs me explicaturum. Interim ex
his ſatis conſtare cenſeo; inaniter eos labora-
re; & oppoſita, Heracliti more, in idem tenta-
re redigere; qui Ariſtotelem manuſtiſſimè à
Platone diſſentientem, nituntur cum Platone
conciliare. Ac in ſuper conſtare cenſeo, Platonis
ſententias non adeò eſſe paruipendendas,
nec tam leuiter reiiciendas; vt frequenter id
fieri conſpicimus, vel ab Ariſtotele, vel à ſe-
ctatoribus eius. Ab Ariſtotele primò, qui sæ-
pe sæpiùs potiùs verba Platonis, quàm ſenten-
tiam damnat; & ſi ſententiam arguit, id effi-
cit rationibus ſatis leuibus, facileque ſolubili-
bus. A ſectatoribus verò Ariſtotelis negligi-
tur Plato: vel quia nimium in verbis Ariſto-
telis iurarunt, ei que vni, tanquam ſaxo, ſint
affixi: adeò, vt eis præcluſum ſit iter liberè
philoſophandi: vel quia in fertiliſſimis Aca-
demicorum campis minimè verſati, eos fru-
ctus reſpuunt, quos non deguſtarunt; ac eo-
rum iudiciù ferre audent, q̄ minimè nouerunt.
Quod viri iudicio, ſapiètiaq; inſignes, nequaquã
fecere; vt Diu⁹ Auguſtinus, Magn⁹ Dionyſius

Areopagita, admirabilis Galenus, Cardinalis Bessarion, Ioannes Picus, & alij quamplurimi; qui Platonem summopere commendarunt, vehementerque sunt admirati. Immo Theophrastus, qui nedum disciplinæ, verum etiam affinitatis nexu, cum Aristotele iunctus erat; defuncto Aristotele, in Academiam inclinavit; & Academicorum placitis, veluti illustribus ornamentis, suos libros splendidissime decoravit. Patere demum censeo, quam magnificè sententiarum varietate, & splendore animum nostrum exornent; quam facile ad sublimia nos eleuent, quam pios erga Deum nos reddant; quam in multis conueniant Platonice contemplationes, cum decretis Sanctorum Patrum Christianæ religionis, cumque reuelationibus Prophetarum. Quod si Platonis verba non in omnibus Christianam redolent veritatem, mirum non est; quia homo non æquatur Deo: Mirum hoc potius cense-ri debet, quod homo his tenebris circumfus, suo ingenio tot veritati consentanea attingere valuerit. Propterea, si quid à me in his libris dictum inuenietur, quod cum decretis Christianæ religionis non conueniat; sciant omnes me id protulisse, non quia ita sentiam, sed vt Platonis sententiam patefaciam: mihi enim exploratissimum est pertinentia ad Diuinam Trinitatem, ad Diuinationem, ad Mundi creationem, ad immortalitatem animæ, ad Naturam & conditionem hominis, adque

adque alia huius generis, minimè fuisse nota
Philosophis; sed cognitionem eorum nos ex
sacris fontibus debere haurire: quorum de-
creta in me adeò sunt firma; adeò certa, & ex-
plorata; ut pro eorum seruanda veritate,
etiam vitam expirare para-
tus sim.

FINIS

Libri Decimi & Vltimi.

Bb

